

**Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 186/2024 vp**

## **Vastaus kirjalliseen kysymykseen oppivelvollisuuden ja riittävän tuen toteutumisesta TELMA-koulutuksessa**

**Eduskunnan puhemiehelle**

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Inka Hopsun/vihr ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 186/2024 vp:

Miten hallitus varmistaa oikeuden oppivelvollisuuteen toteutumisen niillä, jotka tarvitsevat laaja-alaista tukea eivätkä pysty siirtymään tutkintoon johtavan koulutuksen piiriin,

miten hallitus varmistaa TELMA-opintoihin siirtyvien ja niitä suorittavien oikeuden tarvittavaan tukeen opintojen loppuun suorittamiseksi ja

miten hallitus varmistaa TELMA-paikkojen riittävyyden?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että vaativaa erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden koulutuspaikkojen riittävyyttä on seurattu erityisesti työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen (TELMA-koulutus) osalta. Näillä opiskelijoille mahdollisia koulutusvaihtoehtoja on tarjolla varsin rajatusti.

Ammatillisilla erityisoppilaitoksilla on järjestämisluvassaan olevan vaativan erityisen tuen tehtävän perusteella velvoite vastata vaativaa erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden koulutustarpeeseen ensisijaisella toiminta-alueellaan. Toiminta-alueet kattavat koko maan (pl. Ahvenanmaa). Ammatillisten erityisoppilaitosten lisäksi on kuusi vaativan erityisen tuen rajatun tehtävän saanutta ammatillisen koulutuksen järjestäjää, jotka osaltaan täydentävät tätä tehtävää alueellaan koulutustarpeeseen vastaamiseksi. Joillakin alueilla koulutuspaikkojen ennakkoinnissa ja riittävyydessä on ollut haasteita. Koulutuspaikkojen riittävyyden osalta opetus- ja kulttuuriministeriö on ottanut tilanteen huomioon vuosittaisilla lisäsuoritepäätöksillä, joilla on lisätty opiskelijavuosia ammatillisille erityisoppilaitoksille oppivelvollisten koulutukseen.

Oppivelvollisuuslain mukaan vaativan erityisen tuen järjestämisluvan saaneen koulutuksen järjestäjän tulee ottaa opiskelijaksi asuinkunnan sille osoittama vaativaa erityistä tukea tarvitseva oppivelvollinen. Koulutuksen järjestäjä ei siis voi vedota siihen, ettei sillä ole vapaita koulutuspaikkoja. Opetus- ja kulttuuriministeriö on rohkaissut opetuksen ja koulutuksen järjestäjiä alueelliseen yhteistyöhön vaativaa erityistä tukea tarvitsevien koulutuspolkujen rakentamisessa. Kun

yhteistyötä tehdään säännöllisesti, on mahdollista ennakoida toiselle asteelle siirtyvien opiskelijoiden määrää ja tarpeita. Yhteistyö toteutuu vaihtelevasti eri puolella Suomea.

TELMA-koulutus antaa sairauden tai vamman vuoksi erityistä tukea tarvitseville opiskelijoille henkilökohtaisten tavoitteiden ja valmiuksien mukaista opetusta ja ohjausta. Työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa suoritus aika määräytyy opiskelijan henkilökohtaisten tavoitteiden ja valmiuksien perusteella. Koulutuksen järjestäjä päättää koulutuksen suoritusajasta. Koulutuksen suoritus aika voi olla kuitenkin enintään kolme vuotta. Lähtökohtana koulutusajan määrittelyssä tulisi olla opiskelijan tavoitteet ja etu.

TELMA-koulutuksissa opiskelijan yksilölliset tarpeet otetaan huomioon henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa, ja suunnitellaan tarvittavat tuki- ja ohjaustoimet sekä tarvittavat opetus- ja opiskelijajärjestelyt. Koulutuksen perusteet antavat mahdollisuuden vaativaa erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden yksilöllisten opiskelupolkujen suunnitteluun ja tarvittavien moninaisten ja vaihtelevien erityisten tarpeiden huomioon ottamiseen. Vaikeasti monivammaisten opiskelijoiden koulutuksen toteuttaminen edellyttää usein koulutuksen tuen ja ohjauksen lisäksi myös vammaispalvelulain mukaisia palveluja. Tätä yhteistyötä tulee vielä kehittää koulutuksen järjestäjien ja hyvinvointialueiden osalta opiskelijoiden kannata toimivammaksi kokonaisuudeksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö valmistelee ammatillisen koulutuksen rahoitusperusteiden uudistamista hallitusohjelman mukaisesti. Valmistelun lähtökohtana on ollut, että vaativan erityisen tuen koulutuksen ml. TELMA-koulutus rahoitus ei muutoksen vuoksi heikkenisi. Asiaa koskeva hallituksen esitys on parhaillaan lausuntokierroksella. OKM tulee jatkossakin seuraamaan TELMA-koulutuksen hakija- ja opiskelijamäärien kehittymistä. Opetushallitus on uudistamassa TELMA-koulutuksen perusteita.

Helsingissä 3.6.2024

Opetusministeri Anna-Maja Henriksson